

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยทางมานุษยวิทยา (Anthropological Fieldwork) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะกลุ่มประชากร โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำที่ถูกลงโทษให้เข้ารับการฝึกและอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ซึ่งประกอบด้วยสถานฝึกและอบรม บ้านกฤษณา บ้านอุเบกษา และบ้านปรานี ซึ่งจากการสำรวจของกองวิชาการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2543 พบว่ามีจำนวนประชากรของเด็กและเยาวชนดังนี้

สถานฝึกและอบรม	ประชากร	ชาย	หญิง	คาดการณ์ว่าเป็นกระทำผิดซ้ำ
บ้านกรุณา	938	938	-	93
บ้านมุทิตา	144	144	-	14
บ้านปราณี	316	-	316	31
บ้านอุเมงษา	209	209	-	20
รวม	1607	1291	316	158

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรก เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามจำนวน 200 ราย แต่เมื่อนำมาตรวจสอบข้อมูลภายหลังพบว่าข้อมูลบางส่วนไม่สมบูรณ์ จึงสรุปได้ว่ามีข้อมูลที่มีความสมบูรณ์จำนวน 169 ราย ส่วนที่สอง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมทางมานุษยวิทยา (Anthropological Fieldwork) โดยใช้เทคนิควิจัยแบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ไว้ 10 ราย

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ลักษณะดังนี้

3.2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากตำราเอกสาร ผลงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย ทั้งจากห้องสมุดสถาบันต่างๆเพื่อที่จะเข้าใจเรื่องราวต่างๆได้ชัดเจนขึ้น

3.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Fieldresearch) โดยการนำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก โดยผู้วิจัยจะได้อธิบายให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เข้าใจถึงความมุ่งหมายในการวิจัยและเปิดโอกาสให้ทำการซักถามข้อความหรือคำถาม เมื่อไม่เข้าใจหรือคำถามมีความคลุมเครือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด เมื่อได้ข้อมูลตามที่ต้องการแล้วจะนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มา

3.2.3 การศึกษาวิจัยทางมานุษยวิทยา (Anthropological Fieldwork) โดยผู้วิจัย จะได้ใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการวิจัย

3.3.1 แบบสอบถาม มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

- 1) ทำการศึกษาหาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
- 2) กำหนดขอบเขตในส่วนของเนื้อหาของคำถาม เพื่อให้ครอบคลุมตัวแปรต่างๆที่จะทำการศึกษา สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ประเด็นคำถามได้แก่ อายุ การศึกษาของเด็กและเยาวชนและของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา และจำนวนครั้งที่กระทำผิด

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยข้อคำถามจำแนกเป็น

- 1) ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
- 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมบริเวณชุมชนที่อยู่อาศัย
- 3) ปัจจัยด้านการคบเพื่อน
- 4) ปัจจัยด้านการขัดเกลาภายในสถานฝึกอบรม
- 5) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายหลังออกจากสถานฝึกอบรม
- 6) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
- 7) ปัจจัยด้านฐานความผิด

หลังจากนั้นก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามก่อน ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1) การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงในเนื้อหาสาระ สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้

2) การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำการตรวจสอบว่าครอบคลุมเนื้อหาไม่น้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหาและความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการทดสอบ (Pre-Test) กับประชากรกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 20 ชุดเพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเพื่อดูความสอดคล้องของข้อคำถามต่างๆโดยผลการทดสอบได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ .7687 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ จึงนำผลที่ได้มาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม มาดัดแปลงแก้ไขและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งจนเป็นที่แน่ใจและเชื่อมั่นได้ว่าแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความครอบคลุมและอยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

3.3.2 ส่วนวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ลักษณะของข้อคำถามคล้ายกับข้อคำถามในแบบสอบถาม แต่คำถามในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวมีความละเอียดมากกว่าคำถามในแบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และตรงกับความรู้สึกภายในจิตใจของผู้ตอบมากยิ่งขึ้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามได้อย่างอิสระ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นจากแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ และหาความเที่ยงตรงโดยถือเกณฑ์การตรวจสอบและพิจารณาแก้ไขของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปทดสอบกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (pre-test) จำนวน 5 คน โดยเลือกเอาเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำที่มีลักษณะและคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาปรับปรุงให้แบบสัมภาษณ์เกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น เมื่อปรับปรุงแบบสัมภาษณ์จนสมบูรณ์แล้วจึงนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง ซึ่งขั้นตอนในการสัมภาษณ์มีดังนี้

1) การสร้างความไว้วางใจ (Rapport) เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำเกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจ ขั้นตอนนี้จะใช้เวลาในแต่ละรายไม่เท่ากัน การสร้างสัมพันธภาพในขั้น

ตอนนี้จะเป็นการพูดคุยโดยพูดคุยในเรื่องทั่วไปจนเกิดความไว้วางใจกันแล้วจึงเริ่มทำการสัมภาษณ์

2) การสัมภาษณ์ หลังจากที่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำดังกล่าวเริ่มมีความคุ้นเคยกับผู้วิจัยแล้ว จึงเริ่มต้นทำการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ ซึ่งในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยก็จะใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลไปด้วย เพื่อต้องการทราบถึงปฏิกิริยาของผู้ให้สัมภาษณ์ และถ้าหากผู้ให้สัมภาษณ์รายใดเริ่มมีความรู้สึกเบื่อหน่ายเกิดขึ้น ผู้วิจัยจะหยุดการสัมภาษณ์ไว้ชั่วคราวและเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้พักเป็นเวลาสักกระยะหนึ่งแล้วจึงสัมภาษณ์ต่อ สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งนั้นจะใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมงต่อราย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางซึ่งรับผิดชอบสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บข้อมูล เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วจึงนำหนังสืออนุมัติของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางไปติดต่อกับหัวหน้าสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย(บ้านกรุณา) สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง(บ้านปรานี) และสถานกักและอบรมเด็กและเยาวชนชาย(บ้านอุเบกขา) เพื่อชี้แจงรายละเอียดและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดวันเวลาที่เข้าทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15-31 มกราคม 2544

3.4.2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำโดยผู้วิจัยจะอธิบายข้อคำถามในแบบสอบถามอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม

3.4.3 ส่วนการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้น ผู้วิจัยจะติดต่อกับผู้ควบคุมเด็กและเยาวชนให้คัดเลือกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำจำนวน 10 คนเพื่อมาทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยใช้การพูดคุยในเรื่องทั่วไปก่อนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและไว้วางใจและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับผู้วิจัยอย่างเต็มที่ หลังจากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์ตามแบบคำถามที่ได้เตรียมไว้อย่างละเอียดตามประเด็นที่ได้ตั้งไว้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.5.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลและได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามทุกฉบับแล้ว จากนั้นจึงบันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามลงแบบรหัส (Coding Sheet) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาประมวลผล และประมวลผลด้วยการใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for the Social Science-SPSS for Windows) ในการประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยดังนี้

- 1) วิเคราะห์เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- 2) วิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยและอธิบายสาเหตุในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้

- 1) ส่วนแรกจะเป็นการบรรยายหรือพรรณนาข้อมูล (Description) เป็นการใช้สถิติแบบบรรยายซึ่งค่าสถิติที่ใช้จะได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยใช้ในการบรรยายตัวแปรอิสระอันได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว บริเวณชุมชนที่อยู่อาศัย การคบเพื่อน กระบวนการฝึกอบรม สภาพแวดล้อมภายหลังฝึกอบรม สภาพเศรษฐกิจและฐานความผิดและตัวแปรตาม ซึ่งได้แก่การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

5.1.2 ส่วนที่สองจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพิสูจน์สมมติฐานทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้วยการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) ซึ่งจะสามารถแสดงความสัมพันธ์โดยใช้ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 โดยจะได้นำไปใช้โดยการประมวลผลข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม SPSS/PC (Statistical Package For Social Sciences) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่างๆตามที่ต้องการ แล้วนำเสนอรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ เพื่อความสะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลาในการคำนวณ

5.1.3 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางมานุษยวิทยา (Anthropological Analysis)